

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 11.7.2013
COM(2013) 499 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ευρωπαϊκή τριτοβάθμια εκπαίδευση στον κόσμο

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ευρωπαϊκή τριτοβάθμια εκπαίδευση στον κόσμο

1. Η ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ Ο ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΓΩΝΑΣ ΔΡΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑΛΕΝΤΑ

Η παγκοσμιοποίηση και η τεχνολογική πρόοδος αλλάζουν ριζικά το τοπίο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα επόμενα 20 έτη η ζήτηση για την τριτοβάθμια εκπαίδευση αναμένεται να αυξηθεί θεαματικά, από τους υφιστάμενους 99 εκατομμύρια σπουδαστές σε παγκόσμιο επίπεδο σε 414 εκατομμύρια¹ μέχρι το 2030, με την Κίνα να δείχνει την κατά παρασάγγας υψηλότερη αύξηση που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια, ακολουθούμενη από τη Βραζιλία και την Ινδία. Η δίψα για γνώση και κοινωνική κινητικότητα στις αναδύμενες οικονομίες θα επιτρέψει πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση σε εκατοντάδες εκατομμύρια πολίτες σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η τεχνολογία και οι προσδοκίες των σπουδαστών επίσης αλλάζουν. Οι σπουδαστές αναμένουν όλο και περισσότερο να επιλέγουν τι μαθαίνουν, τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν και πότε μαθαίνουν, σύμφωνα με τις επιμέρους ανάγκες τους και τα ενδιαφέροντά τους. Είναι πρόθυμοι να σπουδάσουν στη χώρα καταγωγής τους, στο εξωτερικό, μέσω μαθημάτων που παρέχονται ηλεκτρονικά ή μέσω μεικτών μορφών μάθησης που συνδυάζουν όλες αυτές τις δυνατότητες.

Η εκπαίδευση, και ειδικότερα η τριτοβάθμια εκπαίδευση, βρίσκεται στο επίκεντρο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και του φιλόδοξου στόχου της Ευρώπης να καταστεί μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία: διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ατομική και κοινωνική πρόοδο και, με τον αντίκτυπο που έχει στην καινοτομία και την έρευνα, παρέχει ανθρώπινο δυναμικό υψηλής ειδίκευσης που χρειάζονται οι οικονομίες που βασίζονται στη γνώση για να δημιουργήσουν ανάπτυξη και ευημερία. Με βάση τις πρόσφατες πρωτοβουλίες για τον «Εκσυγχρονισμό των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης»² και τον «Ανασχεδιασμό της εκπαίδευσης»³, και σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2010 για τη διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης⁴, η παρούσα ανακοίνωση έχει σκοπό να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», βοηθώντας τα κράτη μέλη και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης⁵ (ΙΤΕ) να αναπτύξουν στρατηγικές συμπράξεις που θα επιτρέψουν στην Ευρώπη να αντιμετωπίζει πιο αποτελεσματικά τις παγκόσμιες προκλήσεις.

Η συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ και στο ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο έχει ήδη διευκολύνει την ανάπτυξη ενός υψηλού επιπέδου συγκρισιμότητας, συμβατότητας και ανταλλαγών μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των συστημάτων του ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η διαδικασία της Μπολόνια, προγράμματα όπως το *Erasmus*, το *Tempus*, το *Erasmus Mundus* και το «Μαρία Κιουρί», καθώς και τα εργαλεία διαφάνειας

¹ www.oecd.org/edu/highereducationandadultlearning/highereducationto2030vol1demography.htm

² COM(2011) 567 τελικό.

³ COM(2012) 669 τελικό.

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:135:0012:0014:EL:PDF>

⁵ Ο όρος αυτός περιλαμβάνει όλους τους τύπους ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των εφαρμοσμένων επιστημών, των ιδρυμάτων τεχνολογίας, των *Grandes Ecoles*, των εμπορικών σχολών, των τεχνολογικών ιδρυμάτων, των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων τεχνολογίας (IUT), των κολεγίων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των επαγγελματικών σχολών, των πολυτεχνικών σχολών, των ακαδημιών.

όπως το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS) και το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ) βοήθησαν τα εθνικά συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ΕΕ να επιτύχουν σημαντικό βαθμό ενδοευρωπαϊκής διεθνοποίησης. Ακόμη, η διεθνοποίηση αποτελεί φαινόμενο με παγκόσμια διάσταση: πέραν της συνεργασίας και της κινητικότητας εντός της ΕΕ, θέματα που καλύπτονται στην ανακοίνωση για τον «*Εκσυγχρονισμό των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης*», η παρούσα ανακοίνωση αναλύει τις αμοιβαία επωφελείς ευκαιρίες που προσφέρονται από το ευρύτερο διεθνές πλαίσιο, και προωθεί, κατά περίπτωση, τη χρήση των ευρωπαϊκών διαδικασιών και μέσων σε ένα παγκόσμιο κοινό.

Η Ευρώπη παραμένει ελκυστικός προορισμός για τους μετακινούμενους σπουδαστές με ένα σταθερό ποσοστό της τάξεως περίπου 45%⁶ των διεθνώς μετακινούμενων σπουδαστών, πληθυσμός που αναμένεται να αυξηθεί από περίπου 4 εκατομμύρια που είναι σήμερα σε 7 εκατομμύρια έως το τέλος της δεκαετίας. Ωστόσο, εάν τα ευρωπαϊκά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επιθυμούν να συνεχίσουν να αποτελούν τον υπ' αριθμόν ένα προορισμό σε ένα πλαίσιο όλο και μεγαλύτερου ανταγωνισμού από την Ασία, τη Μέση Ανατολή και τη Λατινική Αμερική, πρέπει να ενεργούν με τρόπο στρατηγικό ώστε να επωφεληθούν από την φήμη της Ευρώπης για την υψηλής ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πρέπει να καταστούν ελκυστικότερα· να προωθούν ενεργά τη διεθνή κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού· να παρέχουν παγκοσμίως επιπέδου καινοτομικά προγράμματα σπουδών, καθώς και αριστεία στις ευκαιρίες διδασκαλίας και έρευνας· και να ξεκινήσουν συνεργασία και στρατηγικές εταιρικές σχέσεις με άλλα ΙΤΕ, κυβερνητικούς οργανισμούς, τον ιδιωτικό τομέα και την κοινωνία των πολιτών σε όλο τον κόσμο. Επιπλέον, πρέπει να συμβάλουν εντονότερα στην οικονομική ανάπτυξη με την ενθάρρυνση της καινοτομίας και τη διασφάλιση ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας⁷. Η ψηφιακή εκπαίδευση, και ιδίως η εμφάνιση μαζικών ανοικτών ηλεκτρονικών προγραμμάτων (MOOC) παρουσιάζουν, επίσης, νέα κίνητρα για στρατηγικές εταιρικές σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, και νέες ευκαιρίες για δυνητικούς σπουδαστές οι οποίοι μπορεί να μην είναι σε θέση να ταξιδέψουν ή να διακόψουν την απασχόλησή τους, είναι όμως πρόθυμοι να επωφεληθούν από τις προσφορές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εκτός της χώρας τους. Τα κράτη μέλη πρέπει να στηρίζουν αυτές τις προσπάθειες με τη διαμόρφωση ευνοϊκών συνθηκών για τη διεθνοποίηση σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και την αντιμετώπιση των εναπομενόντων νομικών και διοικητικών εμποδίων στην κινητικότητα.

Ενώ οι παγκόσμιες οικονομίες προωθούν την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, η δημιουργία και η προσέλκυση κορυφαίων ταλέντων δεν αποτελεί πλέον στόχο λίγων χωρών ή παγκοσμίως αναγνωρισμένων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πολλά ΙΤΕ έχουν δεσμευθεί να αυξήσουν την ποιότητα των σπουδών τους ώστε να προσελκύσουν και να διατηρήσουν τους καλύτερους σπουδαστές. Η διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα συμβάλει στην προετοιμασία των μαθητών μας, είτε μεταβαίνουν στο εξωτερικό είτε παραμένουν στην Ευρώπη, να ζουν σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο, αυξάνοντας την εμπειρία και τη γνώση, την απασχολησιμότητα, την παραγωγικότητα και την αγοραστική δύναμη. Ομοίως, όπως υπογραμμίζεται στην ανακοίνωση για την *Ενίσχυση και εστίαση της διεθνούς συνεργασίας της ΕΕ στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας*⁸, το εν λόγω παγκόσμιο κίνημα έφερε νέες ευκαιρίες για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την προώθηση στρατηγικών εταιρικών σχέσεων με άξονα τις δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας.

⁶ Υπηρεσία Στατιστικών της UNESCO

⁷ Μια ισχυρότερη ευρωπαϊκή βιομηχανία για την ανάπτυξη και την οικονομική ανάκαμψη: COM(2012) 582 τελικό.

⁸ COM(2012) 497 τελικό.

Το τμήμα 2 της παρούσας ανακοίνωσης εντοπίζει τους βασικούς τομείς προτεραιότητας για τα ΙΤΕ και τα κράτη μέλη που επιδιώκουν να αυξήσουν τις δραστηριότητες διεθνοποίησης. Οι συγκεκριμένες δράσεις που θα αναλάβει η ΕΕ, προσφέροντας την προστιθέμενη αξία της για να υποστηρίξει αυτές τις προσπάθειες διεθνοποίησης, παρουσιάζονται στο τμήμα 3, ενώ το τμήμα 4 περιγράφει τα επόμενα βήματα.

2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ: ΠΡΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ενώ πολλά κράτη μέλη και πολλά ΙΤΕ διαθέτουν ήδη στρατηγικές διεθνοποίησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης⁹, αυτές συχνά αφορούν κυρίως την κινητικότητα των σπουδαστών: η διεθνής ακαδημαϊκή συνεργασία εξακολουθεί να είναι συχνά κατακερματισμένη, με βάση την πρωτοβουλία μεμονωμένων ακαδημαϊκών ή ερευνητικών ομάδων, και δεν συνδέεται κατ' ανάγκη με μια θεσμική ή εθνική στρατηγική. Οι αποτελεσματικές στρατηγικές θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν την ανάπτυξη διεθνών προγραμμάτων σπουδών, στρατηγικές εταιρικές σχέσεις, την εξεύρεση νέων τρόπων για την παροχή περιεχομένου, και την εξασφάλιση της συμπληρωματικότητας με ευρύτερες εθνικές πολιτικές για την εξωτερική συνεργασία, τη διεθνή ανάπτυξη, τη μετανάστευση, το εμπόριο, την απασχόληση, την περιφερειακή ανάπτυξη, την έρευνα και την καινοτομία. Μια πρόσφατη έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την Ένωση των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (EUA) δείχνει ότι η πλειονότητα των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θεωρεί ότι οι εθνικές και θεσμικές στρατηγικές διεθνοποίησης έχουν θετικό αντίκτυπο στις δραστηριότητες διεθνοποίησης.¹⁰

Η ανάπτυξη μιας σφαιρικής στρατηγικής διεθνοποίησης σημαίνει, πάνω απ' όλα, την τοποθέτηση στην παγκόσμια σκηνή ενός ΙΤΕ, των σπουδαστών του, των ερευνητών του και του προσωπικού του, καθώς και των εθνικών συστημάτων σε όλες τις σχετικές δραστηριότητες που συνδέονται με την έρευνα, την καινοτομία και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με τα επιμέρους χαρακτηριστικά και τις εξελισσόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και την οικονομική στρατηγική της χώρας. Για τον σκοπό αυτό, δεν υπάρχει **ενιαία** προσέγγιση, και τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσαρμόσουν τις εθνικές στρατηγικές τους για να ενισχύσουν τα πλεονεκτήματα, τη διεθνή τους παρουσία και να προσελκύσουν ταλέντα, λαμβάνοντας υπόψη τις καθορισμένες εθνικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες και ελλείψεις, καθώς και τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών εταίρων για γνώση και έρευνα. Οι προτεινόμενες βασικές προτεραιότητες που απαριθμούνται για τα ΙΤΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει, επομένως, να θεωρηθούν ως μια εργαλειοθήκη για τις ενέργειες που θα πρέπει να συνδυάζουν στο πλαίσιο μιας συνολικής στρατηγικής, ανάλογα με τις ανάγκες τους.

Μια ολοκληρωμένη στρατηγική διεθνοποίησης θα πρέπει να καλύπτει βασικούς τομείς ομαδοποιημένους στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες: διεθνής κινητικότητα σπουδαστών και προσωπικού· διεθνοποίηση και βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών και της ψηφιακής μάθησης· και στρατηγική συνεργασία, εταιρικές σχέσεις και ανάπτυξη ικανοτήτων. Οι κατηγορίες αυτές δεν θα πρέπει να θεωρηθούν μεμονωμένες, αλλά ως αναπόσπαστα στοιχεία μιας συνολικής στρατηγικής.

2.1. Προώθηση της διεθνούς κινητικότητας των σπουδαστών και του προσωπικού

Η διεθνής κινητικότητα των σπουδαστών για την απόκτηση πτυχίου, η πλέον διαδεδομένη και πιθανώς ακόμα η πιο ισχυρή κινητήριο δύναμη για τη διεθνοποίηση, μεταβάλλεται

⁹ ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/doc/mapping_en.pdf

¹⁰ http://www.eua.be/Libraries/Publications_homepage_list/EUA_International_Survey.sflb.ashx

δραματικά σε ποσότητα και σχήμα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, έχει καταστεί μια ιδιαίτερα σημαντική πηγή εσόδων για τα ΙΤΕ. Κάθε χρόνο οι σπουδαστές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που μεταβαίνουν στο εξωτερικό αυξάνονται κατά 7%, με μεγάλους αριθμούς από την Κίνα, την Ινδία και τη Δημοκρατία της Κορέας. Ενώ οι χώρες του ΟΟΣΑ απορροφούν το 77% της συνολικής ζήτησης και η επί του παρόντος Ασία αντιπροσωπεύει το 52% του συνόλου των διεθνώς μετακινούμενων σπουδαστών για την απόκτηση πτυχίου, το ποσοστό των σπουδαστών που επιλέγουν να σπουδάσουν στην Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία και τη Ρωσία αυξάνεται με ταχύ ρυθμό. Ταυτόχρονα, η Βόρεια Αμερική (ΗΠΑ και Καναδάς) παραμένει ελκυστική περιοχή απορροφώντας το 21% των μετακινούμενων σπουδαστών. Όλο και περισσότερο, οι χώρες προέλευσης μετατρέπονται σε χώρες προορισμού: η Κίνα δεν είναι απλώς η σημαντικότερη χώρα προέλευσης, ήδη φιλοξενεί το 7% των διεθνώς μετακινούμενων σπουδαστών. Δεδομένου του συνολικού όγκου της εισερχόμενης κινητικότητας, τρία κράτη μέλη της ΕΕ — το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία και η Γερμανία — προσελκύουν το 63% όλων των σπουδαστών από το εξωτερικό του ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (EXTE).¹¹

Η κινητικότητα πίστωσης ακαδημαϊκών μονάδων ως μέρος του οικείου πτυχίου αυξάνεται, εντός της Ευρώπης μέσω των προγραμμάτων κινητικότητας, εντός των ΗΠΑ μέσω των προγραμμάτων σπουδών στο εξωτερικό, ενώ παρόμοια προγράμματα αναπτύσσονται και επεκτείνονται σε άλλα μέρη του κόσμου, αυτός ο τύπος κινητικότητας συμβάλλει σημαντικά στη διεθνοποίηση.

Με αυτές τις αυξανόμενες ροές κινητικότητας, η **διαφάνεια και η αναγνώριση της γνώσης που αποκτήθηκε αλλού θα πρέπει να αποτελέσουν κύρια προτεραιότητα**. Οι προσπάθειες που έχουν ήδη καταβληθεί για την ανάπτυξη ποιοτικών πλαισίων για την κινητικότητα εντός της ΕΕ και η ευρύτερη διαδικασία της Μπολόνια σημαίνουν ότι η Ευρώπη είναι η πιο προηγμένη περιοχή στον κόσμο όσον αφορά το θέμα αυτό. Ο χάρτης *Erasmus*¹², ο οποίος ορίζει τις θεμελιώδεις αρχές και τις ελάχιστες απαιτήσεις με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται τα ΙΤΕ κατά την εφαρμογή το πρόγραμμα κινητικότητας *Erasmus*, μαζί με το συμπλήρωμα διπλώματος και τη χρήση του συστήματος ECTS, είναι δυνητικώς ελκυστικά σε παγκόσμιο επίπεδο. Θα πρέπει επίσης να ενθαρρυνθεί η παγκόσμια αναγνώριση των αποκτημένων ακαδημαϊκών μονάδων ώστε να αυξηθεί η διαφάνεια και η «δυνατότητα μεταφοράς» των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε διασυνοριακό επίπεδο.

Η κινητικότητα δεν αφορά μόνο σπουδαστές: η κινητικότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού δημιουργεί πολλαπλά οφέλη για το ίδρυμα και το άτομο. Πρόκειται για ένα μέσο που επιτρέπει την απόκτηση νέων ικανοτήτων, γλωσσών και μεθόδων διδασκαλίας και δημιουργεί διεθνή δίκτυα. Τα ΙΤΕ πρέπει να ενθαρρύνουν το προσωπικό τους να αυξήσει τη διεθνή του εμπειρία και να το ανταμείβει κατάλληλα κατά την αξιολόγηση της σταδιοδρομίας. Η ενσωμάτωση κινήτρων και ανταμοιβών στη θεσμική στρατηγική διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο για την εξασφάλιση της επιτυχίας της κινητικότητας του προσωπικού.

Η κινητικότητα, και ιδίως η κινητικότητα των ακαδημαϊκών μονάδων, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως ισχυρό κίνητρο για τη βελτίωση της ποιότητας της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα ΙΤΕ θα πρέπει να αναπτύξουν καλύτερες υπηρεσίες αποστολής και υποδοχής σπουδαστών και ερευνητών από το εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένης της υπηρεσίας παροχής εξατομικευμένων συμβουλών σχετικά με την επαγγελματική σταδιοδρομία, καθώς και τη διευκόλυνση της ένταξης στη πόλη/περιφέρεια/χώρα, με

¹¹ Ο ευρωπαϊκός χώρος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης το 2012: Έκθεση για την υλοποίηση της διαδικασίας της Μπολόνια, σ. 154.

¹² ec.europa.eu/education/erasmus/euc_en.htm

γλωσσική κατάρτιση, κατά περίπτωση. Τα ΙΤΕ θα πρέπει να συγκρίνουν και να αναβαθμίσουν τα προγράμματα σπουδών με εκείνα ομότιμων ιδρυμάτων για τη βελτίωση της διδασκαλίας και την ενίσχυση της θεσμικής ηγεσίας και διαχείρισης. Οι διεθνείς ανταλλαγές φοιτητών στο πλαίσιο ενός πλαισίου προγράμματος θα αποτελέσει κίνητρο για την αναγνώριση των πτυχίων εξωτερικού. Η κινητικότητα, κατά συνέπεια, θα έχει αντίκτυπο όχι μόνο στην ανάπτυξη και την απασχολησιμότητα των ατόμων, αλλά και σε ιδρύματα. Ταυτόχρονα, οι έντονοι τοπικοί δεσμοί μεταξύ των πανεπιστημίων και της οικονομίας είναι καθοριστικής σημασίας για να χρησιμοποιηθούν οι δυνατότητες έρευνας και εκπαίδευσης των πανεπιστημίων για την προώθηση της καινοτομίας και της ανάπτυξης.

Οι κανόνες για τη μετανάστευση των υπηκόων τρίτων χωρών θα πρέπει να υποστηρίζουν τις προσπάθειες των ΙΤΕ να ενισχύσουν το διεθνές προφίλ τους και όχι να δημιουργούν εμπόδια στην κινητικότητα που αποδυναμώνουν την εικόνα της Ευρώπης στο εξωτερικό. Ο χρόνος και το κόστος που συνεπάγεται η απόκτηση των απαραίτητων θεωρήσεων ή/και αδειών, καθώς και οι ουσιαστικές διαφορές στην πράξη μεταξύ των χωρών της ΕΕ μπορούν να ενεργούν ως αποτρεπτικός παράγοντας για την επιλογή της ΕΕ ως προορισμού σπουδών ή έρευνας. Η πρόσφατη μελέτη του ευρωπαϊκού δικτύου μετανάστευσης με τίτλο *Μετανάστευση των σπουδαστών του εξωτερικού στην ΕΕ*¹³ καταδεικνύει ότι, ενώ τα κράτη μέλη έχουν διευκολύνει την είσοδο στην ΕΕ σπουδαστών υπηκόων τρίτων χωρών σύμφωνα με την οδηγία **2004/114/ΕΚ**, μπορεί να εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προβλήματα λόγω των εθνικών κανονισμών ή/και πρακτικών.

Η πρόσφατη πρόταση της Επιτροπής¹⁴ για την αναδιατύπωση των οδηγιών **2004/114/ΕΚ** και **2005/71/ΕΚ** του Συμβουλίου σχετικά με τους όρους εισόδου, διαμονής και τα δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την έρευνα, τις σπουδές κλπ., έχει στόχο να καταστεί πιο εύκολο και πιο ελκυστικό για τους σπουδαστές και τους ερευνητές τρίτων χωρών να εισέρχονται και να διαμένουν στην ΕΕ για τις χρονικές περιόδους που υπερβαίνουν τις 90 ημέρες. Η πρόταση, μεταξύ άλλων, θέτει σαφείς προθεσμίες για τις εθνικές αρχές να αποφανθούν σχετικά με τις αιτήσεις, προβλέπει περισσότερες ευκαιρίες για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας κατά τη διάρκεια της παραμονής του σπουδαστή και διευκολύνει την κινητικότητα στο εσωτερικό της ΕΕ.

¹³ http://www.emnbelgium.be/sites/default/files/publications/0_immigration_of_international_students_to_the_eu_sr_10april2013_finalpublic_0.pdf

¹⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-275_en.htm?locale=en

Οι κύριες προτεραιότητες κινητικότητας των ΙΤΕ και των κρατών μελών είναι:

- εστίαση των στρατηγικών διεθνοποίησης, ώστε να περιλαμβάνουν ένα ισχυρό στοιχείο κινητικότητας σπουδαστών, ερευνητών και του προσωπικού, που θα υποστηρίζονται από ένα πλαίσιο ποιότητας συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών καθοδήγησης και των συμβουλευτικών υπηρεσιών·
- δημιουργία αμφίδρομων προγραμμάτων κινητικότητας με χώρες εκτός ΕΕ, με ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και, κατά περίπτωση, στόχευση σε τομείς με έλλειψη δεξιοτήτων·
- στήριξη της δίκαιης και επίσημης αναγνώρισης των προσόντων που έχουν αποκτηθεί στο εξωτερικό για διεθνώς μετακινούμενους σπουδαστές, ερευνητές και προσωπικό, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης χρήσης των εργαλείων της διαφάνειας και της συγκρισιμότητας και της αυξημένης εστίασης στα μαθησιακά αποτελέσματα·
- έγκαιρη έγκριση, μεταφορά και εφαρμογή της προτεινόμενης αναδιατύπωσης της οδηγίας που συγχωνεύει τις 2004/114/ΕΚ και 2005/71/ΕΚ.

2.2. Προώθηση της διεθνοποίησης εντός της χώρας και της ψηφιακής μάθησης

Ο ορισμός ενός κατάλληλου επιπέδου και σχεδίου διεθνούς κινητικότητας για το εκπαιδευτικό προσωπικό και τους εκπαιδευόμενους θα πρέπει να αποτελεί μέρος όλων των στρατηγικών διεθνοποίησης. Αλλά από τη διεθνοποίηση δεν θα πρέπει να επωφελείται μόνο η μειοψηφία των σπουδαστών και του προσωπικού ΙΤΕ που θα ζήσουν για ένα διάστημα στο εξωτερικό.

Τα στοιχεία δείχνουν¹⁵ ότι η εξερχόμενη κινητικότητα των σπουδαστών, οι ανταλλαγές σπουδαστών καθώς και προσέλκυση διεθνών σπουδαστών αποτελούν, ακόμη, την κυριότερη προτεραιότητα των πολιτικών διεθνοποίησης για τα κράτη μέλη της ΕΕ και τα μεμονωμένα ΙΤΕ. Ωστόσο, η κινητικότητα θα περιορίζεται πάντοτε σε ένα σχετικά μικρό ποσοστό του πληθυσμού σπουδαστών και προσωπικού: οι πολιτικές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να εστιάζονται σε ολοένα και μεγαλύτερο βαθμό στην ενσωμάτωση μιας παγκόσμιας διάστασης στον σχεδιασμό και το περιεχόμενο όλων των προγραμμάτων σπουδών και των διαδικασιών διδασκαλίας/μάθησης (ενίοτε καλούμενη «**διεθνοποίηση εντός της χώρας**»), ώστε να εξασφαλίζεται ότι η μεγάλη πλειονότητα των εκπαιδευομένων, το 80-90 % που δεν είναι διεθνώς μετακινούμενο είτε για πτυχίο ή κινητικότητα ακαδημαϊκών μονάδων, είναι σε θέση να αποκτήσουν τις διεθνείς δεξιότητες που απαιτούνται σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο.

Η παρουσία στις πανεπιστημιούπολεις διεθνούς πνεύματος αλλοδαπών διδασκάλων/ερευνητών επιπροσθέτως των ξένων σπουδαστών αποτελεί μέσο για να εκθέτουν την πλειοψηφία των μη μετακινούμενων σπουδαστών σε διεθνείς προσεγγίσεις· έχει τη δυνατότητα να ενισχύσει τις επιδόσεις των ΙΤΕ και την ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχουν, ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή υλικού μαθημάτων και, όλο και περισσότερο, διευκολύνοντας την αποδοτική χρήση των εικονικών πανεπιστημιούπολεων, της διδακτέας ύλης και της συνεργασίας. Τα τομεακά και πολυτομεακά δίκτυα μπορεί να αποτελέσουν οχήματα για ανταλλαγές προσωπικού και τη διεθνοποίηση του προγράμματος σπουδών.

Η ενσωμάτωση μιας διεθνούς διάστασης στα προγράμματα σπουδών τονίζει τη σημασία των **γλωσσών**. Αφενός, η επάρκεια στην αγγλική γλώσσα αποτελεί de facto μέρος κάθε στρατηγικής διεθνοποίησης για τους διδασκόμενους, τους διδάσκοντες και τα ιδρύματα και μερικά κράτη μέλη έχουν εισαγάγει ή εισάγουν συγκεκριμένα μαθήματα στα αγγλικά

¹⁵ www.iau-aiu.net/content/global-surveys

(ιδιαίτερα σε επίπεδο μάστερ) ως μέρος της στρατηγικής τους για την προσέλκυση ταλέντων τα οποία δεν θα ερχόντουσαν διαφορετικά στην Ευρώπη. Από την άλλη πλευρά, η πολυγλωσσία αποτελεί σημαντικό ευρωπαϊκό πλεονέκτημα: εκτιμάται ιδιαίτερα από διεθνείς σπουδαστές¹⁶ και θα πρέπει να ενθαρρύνεται στη διδασκαλία και την έρευνα σε ολόκληρο το πρόγραμμα σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πρόσθετες δεξιότητες στις ευρωπαϊκές γλώσσες διευρύνουν τις προοπτικές σταδιοδρομίας και προσδιορίζουν εν μέρει εάν οι ειδικευμένοι απόφοιτοι ή ερευνητές θα παραμείνουν στην Ευρώπη μετά την αποφοίτησή τους, όπως τονίστηκε από τους σπουδαστές κοινού πτυχίου του προγράμματος *Erasmus Mundus* από χώρες εκτός ΕΕ που υλοποιούν την κινητικότητα σε τουλάχιστον δύο ευρωπαϊκές χώρες. Προκειμένου να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους να ενταχθούν με επιτυχία στη χώρα υποδοχής τους, οι μετακινούμενοι σπουδαστές, ερευνητές και το διδακτικό προσωπικό χρειάζονται ειδική στήριξη για την εκμάθηση γλωσσών, καθώς και την ευκαιρία να μάθουν την/τις τοπική/-ές γλώσσα/-ες, είτε πρόκειται για τη γλώσσα των μαθημάτων ή της ομάδας έρευνας είτε όχι.

Χάρη στην ψηφιακή μάθηση και την ευρύτερη χρήση των ΤΠΕ μπορεί να διευρυνθεί η πρόσβαση στα ευρωπαϊκά ΙΤΕ, και να διανοιχτεί το πρόγραμμα σπουδών στη γνώση, σε υλικά και μεθόδους διδασκαλίας από όλο τον κόσμο, προωθώντας νέες μορφές εταιρικών σχέσεων, συνεργειών και ανταλλαγών μεταξύ επιστημονικών κλάδων και σχολών που διαφορετικά θα ήταν δύσκολο να καθιερωθούν. Το αυξημένο άνοιγμα και η πρόσβαση μέσω της τεχνολογίας θα βελτιώσουν τον ανταγωνισμό και τη διαφάνεια, και θα επιτρέψουν σε ΙΤΕ να προσαρμόσουν τις μεθόδους διδασκαλίας και το διδακτικό υλικό στις ανάγκες των σπουδαστών που θα εργαστούν σε μια παγκοσμιοποιημένη αγορά εργασίας.

Αυτό θα αποτελέσει τομή στο επιχειρηματικό μοντέλο κάθε ΙΤΕ, εισάγοντας τη δυνατότητα για εντελώς νέα ακροατήρια (πχ. διεθνείς σπουδαστές εκτός των εγκαταστάσεων του πανεπιστημίου, άτομα που παρακολουθούν ένα μεμονωμένο μάθημα αλλά όχι ένα συνολικό πρόγραμμα σπουδών, διάφορες ηλικίες) και για νέες υπηρεσίες (πχ. μαθησιακή στήριξη που παρέχει το διδακτικό προσωπικό, αξιολόγηση, πιστοποίηση). Μεταβάλλει τον κοινωνικό ρόλο των ιδρυμάτων ως παρόχων γνώσης και καινοτομίας και ως συνεισφερόντων στην ανάπτυξη, ασκώντας νέες πιέσεις στα ΙΤΕ να επανεξετάσουν τις κοινωνικές τους ευθύνες σε τοπικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και την ευθύνη για τη δημιουργία ικανοτήτων στις αναδυόμενες οικονομίες και στις αναπτυσσόμενες χώρες του κόσμου.

Η Ευρώπη έχει ορισμένα από τα καλύτερα πανεπιστήμια που παρέχουν μάθηση εξ αποστάσεως, μικτή μάθηση και άλλους μη παραδοσιακούς τρόπους διδασκαλίας. Η παροχή ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων (ΑΕΠ)¹⁷ και, ιδιαίτερα, του ανοικτού διδακτικού λογισμικού (OCW)¹⁸ και ανοικτών μαζικών διαδικτυακών μαθημάτων (MOOC) προέκυψε και εξελίχθηκε γρήγορα τα τελευταία έτη, παρουσιάζοντας σημαντική βελτίωση σε θέματα τελειοποίησης και οργάνωσης¹⁹.

Ενώ τα διαδικτυακά μαθήματα και πτυχία δεν αποτελούν καινούριο φαινόμενο, η θεαματική αύξηση της παροχής διαδικτυακής εκπαίδευσης και ψηφιακού υλικού, καθώς και η αύξηση

¹⁶ ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/education/2012/mundus_en.pdf

¹⁷ Οι ΑΕΠ είναι οποιοδήποτε τύπου εκπαιδευτικό υλικό δημόσιας χρήσης ή εισάγονται με ανοικτή άδεια. Η φύση αυτών των ανοικτών υλικών σημαίνει ότι οποιοσδήποτε μπορεί νόμιμα και ελεύθερα να τα αντιγράψει, χρησιμοποιήσει, προσαρμόσει και διαμοιράσει. Οι ΑΕΠ μπορεί να είναι από συγγράμματα έως προγράμματα σπουδών, αναλυτικά προγράμματα, σημειώσεις διαλέξεων, εργασίες, τεστ, σχέδια, ήχος, βίντεο και κινούμενα σχέδια.

¹⁸ Ένα ΑΔΛ αποτελεί ελεύθερη και ανοιχτή ψηφιακή δημοσίευση υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικών υλικών επιπέδου ΙΤΕ. Είναι οργανωμένος σε μαθήματα και συχνά περιλαμβάνει υλικό προγραμματισμού μαθημάτων και εργαλεία αξιολόγησης, καθώς και θεματικό περιεχόμενο. Ο ΑΕΠ διαθέτει ανοικτή άδεια και είναι προσβάσιμος σε όλους ανά πάσα στιγμή μέσω διαδικτύου.

¹⁹ Π.χ. www.coursera.org; www.udacity.com; www.edx.org

στην παροχή αξιολόγησης, επικύρωσης και αναγνώρισης των ακαδημαϊκών μονάδων από επιλεγμένα ΜΟΟC (μια αναδυόμενη τάση ιδίως σε πολλά ΙΤΕ σε χώρες όπως οι ΗΠΑ και η Αυστραλία) έχουν τη δυνατότητα να μετατρέψουν ριζικά την τριτοβάθμια εκπαίδευση. **Οι νέες τάσεις στην ψηφιακή εκπαίδευση και η εμφάνιση των ΜΟΟC θα πρέπει να αποτελούν κίνητρο για τα ΙΤΕ να επανεξετάσουν τις δομές κόστους τους και ενδεχομένως και την αποστολή τους, και να συμμετάσχουν σε παγκόσμιες εταιρικές σχέσεις με σκοπό την αύξηση της ποιότητας του περιεχομένου και της μαθησιακής εμπειρίας μέσω της μεικτής μάθησης.**

Η Ευρώπη πρέπει να αναλάβει την πρωτοπορία στις παγκόσμιες προσπάθειες για την αξιοποίηση του δυναμικού της ψηφιακής εκπαίδευσης — συμπεριλαμβανομένης της διαθεσιμότητας των ΤΠΕ, της χρήσης των ΑΕΠ και της παροχής ΜΟΟC — και να υπερπηδήσει τα συστημικά εμπόδια που εξακολουθούν να υφίστανται όσον αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας, την αξιολόγηση και την αναγνώριση των σπουδαστών, καθώς και τη χρηματοδότηση. Το δυναμικό αυτό και τα εμπόδια θα αντιμετωπιστούν με μια μελλοντική πρωτοβουλία της Επιτροπής.

Οι κύριες προτεραιότητες για τη διεθνοποίηση εντός της χώρας και την ψηφιακή μάθηση των ΙΤΕ και των κρατών μελών είναι:

- η κεφαλαιοποίηση της διεθνούς πείρας και των ικανοτήτων του προσωπικού των ΙΤΕ, με στόχο την ανάπτυξη διεθνών προγραμμάτων σπουδών, προς όφελος τόσο των μη μετακινούμενων όσο και των μετακινούμενων σπουδαστών·
- η αύξηση των ευκαιριών που προσφέρονται σε σπουδαστές, ερευνητές και προσωπικό για την ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων τους, ιδιαίτερα τα μαθήματα της τοπικής γλώσσας για άτομα που παρακολουθούν μαθήματα στην αγγλική γλώσσα, ώστε να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη της ευρωπαϊκής γλωσσικής πολυμορφίας·
- η ανάπτυξη ευκαιριών για διεθνή συνεργασία μέσω της ηλεκτρονικής μάθησης και η επέκταση της χρήσης των ΤΠΕ και των ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων για νέους τρόπους παροχής της βοήθειας ώστε να διευρυνθεί η πρόσβαση, να διεθνοποιηθούν τα προγράμματα σπουδών και να προετοιμαστεί το έδαφος για νέες μορφές συμπράξεων.

2.3. Ενίσχυση της στρατηγικής συνεργασίας, των εταιρικών σχέσεων και της ανάπτυξης ικανοτήτων

Οι νέες εξελίξεις όπως τα παραρτήματα ξένων πανεπιστημίων και η ηλεκτρονική τριτοβάθμια εκπαίδευση, και η εμφάνιση νέων εξουσιών γνώσης τροποποιούν την ισορροπία μεταξύ συνεργασίας και ανταγωνισμού εντός των στρατηγικών διεθνοποίησης.

Η οικονομική σημασία της διεθνούς τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αυξάνεται ταχέως. Ορισμένες χώρες, μεταξύ των οποίων και δημοφιλείς προορισμοί όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, ο Καναδάς, οι ΗΠΑ και η Αυστραλία, αποδίδουν μεγάλη σημασία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ως υπηρεσία που αποτελεί σημαντική πηγή εισοδήματος (αξίας 8,25 δισεκατομμυρίων λιρών στο Ηνωμένο Βασίλειο, και στην Αυστραλία 15,5 δισεκατομμυρίων δολαρίων Αυστραλίας το 2010).

Σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ, όπως οι Κάτω Χώρες, η Σουηδία και η Δανία, έχουν εισαχθεί σημαντικά δίδακτρα για τους εκπαιδευόμενους που δεν προέρχονται από κράτη μέλη της ΕΕ, τα οποία τα χρησιμοποιούν τα ιδρύματα για να αυξήσουν τα επίπεδα εισοδήματος, πράγμα που τους επιτρέπει, για παράδειγμα, να προσφέρουν στοχοθετημένες υποτροφίες σε εκπαιδευόμενους από τις αναδυόμενες και τις αναπτυσσόμενες χώρες. Άλλα κράτη μέλη,

αντίθετα, έχουν προβεί σε σαφείς πολιτικές επιλογές να τηρούν τα δίδακτρα για τους υπηκόους τρίτων χωρών χαμηλά ή ανύπαρκτα ως μέρος της στρατηγικής διεθνοποίησης και ως μέσο για την προσέλκυση περισσότερων διεθνών σπουδαστών.

Οι διεθνείς σπουδαστές έχουν θετικό οικονομικό αντίκτυπο για τη χώρα υποδοχής, ανεξάρτητα από το εάν επιβαρύνονται με δίδακτρα. Μια μελέτη του 2012²⁰ από την ολλανδική κυβέρνηση δείχνει ότι εάν μόνο ένα μικρό 2,5% των διεθνών πτυχιούχων παρέμεινε να εργαστεί στη χώρα, αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα θετική μακροπρόθεσμη επίδραση στα δημόσια οικονομικά της χώρας, πέραν και πάνω από τις ανακτηθείσες επενδύσεις.

Τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης προσφέρουν μια σειρά ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων τα οποία θα πρέπει να αξιοποιηθούν, όπως για παράδειγμα μια ισχυρή και πετυχημένη εμπειρία όσον αφορά τα κοινά και διπλά πτυχία, τις διδακτορικές σχολές, τα βιομηχανικά διδακτορικά και την πρόσφατη ανάπτυξη του EIT²¹ στις κοινότητες γνώσης και καινοτομίας (ΚΓΚ) σε τομείς παγκόσμιας εμβέλειας. Αλλά η διεθνοποίηση απαιτεί μεγαλύτερη συνεργασία, με νέα κέντρα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε άλλες ηπείρους.

Τα ευρωπαϊκά ΙΤΕ θα πρέπει να ορίσουν τη θέση τους ανάλογα με τα πλεονεκτήματά τους στους τομείς της εκπαίδευσης, της έρευνας και της καινοτομίας, και να δημιουργήσουν εταιρικές σχέσεις εντός και εκτός Ευρώπης για την ενίσχυση και τη συμπλήρωση των ατομικών τους προφίλ: μέσω κοινών σχεδίων και ερευνητικών δραστηριοτήτων, μέσω διαδικτυακών μαθημάτων που συνδυάζουν τις παραδοσιακές και τις νέες οδούς διανομής και την παράδοσης, καθώς και την υλοποίηση κοινών τμημάτων ή τμημάτων-δορυφόρων σε χώρες εκτός της ΕΕ. Τα καθιερωμένα ερευνητικά δίκτυα θα πρέπει να αποτελέσουν εφελκυστικό για την έναρξη νέων συνεργασιών, διδασκαλίας και οι ώριμες εκπαιδευτικές εταιρικές σχέσεις θα πρέπει να προωθήσουν νέα ερευνητικά έργα.

Τα στοιχεία δείχνουν ότι **τα από κοινού και τα διπλά πτυχία** αποτελούν ισχυρά εργαλεία: για την προώθηση της διασφάλισης της ποιότητας και της αμοιβαίας αναγνώρισης των προσόντων· για την προσέλκυση ταλέντων και την εμπάθυνση των εταιρικών σχέσεων· και την ενίσχυση της διεθνούς εμπειρίας, των διαπολιτισμικών ικανοτήτων και της απασχολησιμότητας των αποφοίτων. Ως εκ τούτου, η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να παράσχουν ισχυρό κίνητρο για την ενίσχυση του ρόλου των κοινών/διπλών πτυχίων στις στρατηγικές διεθνοποίησης των ευρωπαϊκών ΙΤΕ, με βάση την εμπειρία των περισσότερων από 700 ευρωπαϊκών και μη ΙΤΕ που έχουν ήδη επωφεληθεί από τα κοινά και διπλά πτυχία που παρέχονται από το πρόγραμμα Erasmus Mundus. Δύο ιδιαίτερα εμπόδια καθιστούν την ανάληψη κοινών προγραμμάτων δύσκολη για ΙΤΕ, τόσο από ακαδημαϊκής όσο και από διοικητικής πλευράς, και πρέπει να αντιμετωπιστούν: οι θεσμικές ρυθμίσεις (διαδικασίες διαπίστευσης, συστήματα βαθμολόγησης, κανονισμοί εξετάσεων και διατριβών, διαδικασίες εγγραφής ή πολιτική διδάκτρων), και η εθνική νομοθεσία (ιδίως η συναφής με την απόδοση των κοινών πτυχίων).

Οι διεθνείς **στρατηγικές συμπράξεις με μια ισορροπημένη συμμετοχή των επιχειρήσεων και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν ουσιαστική σημασία για διασυνοριακή καινοτομία** προς αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα σε αναδυόμενες οικονομίες όπου η Ευρώπη πρέπει να αναπτύξει ισορροπημένη συνεργασία με τα κέντρα αριστείας προκειμένου να εξασφαλιστεί μια πιο ισχυρή και σταθερή τοπική

²⁰ www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/05/16/de-economische-effecten-van-internationalisering-in-het-hoger-onderwijs.html

²¹ Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) είναι οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δημιουργήθηκε τον Μάρτιο του 2008, με στόχο την αύξηση της ευρωπαϊκής βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας, ενισχύοντας την ικανότητα καινοτομίας της ΕΕ.

παρουσία. Οι εταιρικές σχέσεις που στοχεύουν στην προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος και της καινοτομίας, δίνοντας το έναυσμα για καινοτόμες προσεγγίσεις, οι επιχειρηματικές δεξιότητες και συμπεριφορές σε μαθητές θα ωφελήσει τόσο την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα όσο και τις χώρες εταίρους. Ιδιαίτερο δυναμικό έγκειται στην προώθηση οικονομικά προσιτών και χωρίς αποκλεισμούς καινοτομιών που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τις αναδυόμενες οικονομίες στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων, καθώς και να προωθήσουν την πρόσβαση στην αγορά, το εμπόριο και τις επενδύσεις για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

Η συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες χώρες και τα ΙΤΕ τους θα πρέπει να αποτελεί μέρος των στρατηγικών διεθνοποίησης, με τα καινοτόμα μοντέλα εταιρικής σχέσης να αποτελούν μέσα για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ Βορρά-Νότου και Νότου-Νότου, όπως κοινά προγράμματα και κινητικότητα της μάθησης και του προσωπικού.

Υπάρχουν πολυάριθμα αποδεικτικά στοιχεία²² που καταδεικνύουν ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι βασικής σημασίας για την επίτευξη των γνωσιακών απαιτήσεων για την οικονομική ανάπτυξη: με τη δημιουργία θέσεων εργασίας, τη βελτίωση της διακυβέρνησης, την αύξηση της επιχειρηματικότητας και της κινητικότητας μεταξύ γενεών, και την ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών. Τα ευρωπαϊκά ΙΤΕ βεβαιώνουν ότι έχουν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στην υποστήριξη των προσπαθειών για τον εκσυγχρονισμό των αναδυόμενων και αναπτυσσόμενων μερών του κόσμου, καθώς και να συμβάλλουν στην εξεύρεση λύσεων στις παγκόσμιες προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή ή η μείωση των αναπτυξιακών κενών μεταξύ των λαών και των εθνών. Παρομοίως, τα περισσότερα κράτη μέλη υποστηρίζουν τη συνεργασία και τα προγράμματα ανάπτυξης ικανοτήτων που συμπληρώνονται με τις δράσεις της ΕΕ στον τομέα αυτό. Οι σπουδαστές, το προσωπικό και οι ερευνητές που εργάζονται ή σπουδάζουν στα ευρωπαϊκά ΙΤΕ υποδοχής αποτελούν συχνά φορείς της συνεργασίας με ιδρύματα της χώρας τους και τις χώρες τους για την ανάπτυξη, τον συντονισμό και την παρακολούθηση σχεδίων διεθνούς συνεργασίας.

Εκτός από τις ειδικές, παραδοσιακές δράσεις για την οικοδόμηση ικανοτήτων, η ίδια η κινητικότητα και ιδίως η κινητικότητα των ακαδημαϊκών μονάδων έχουν ισχυρό δυναμικό για τη βελτίωση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις αναπτυσσόμενες χώρες: με την επιτάχυνση του σχεδιασμού στρατηγικών διεθνοποίησης και τη χρήση εργαλείων διαφάνειας και αναγνώρισης, και με την παροχή βοήθειας στα ιδρύματα να αναπτύξουν καλύτερες υπηρεσίες, ώστε να στέλνουν και να υποδέχονται ξένους σπουδαστές ή ερευνητές και να προωθούν την αναγνώριση των πτυχίων εξωτερικού.

Όπως υπογραμμίστηκε στο σχέδιο «Πρόσβαση στην επιτυχία»²³, η ανάπτυξη συνεργασίας δεν είναι αναγνωρίζεται πάντοτε επαρκώς στις δηλώσεις αποστολής των ΙΤΕ. Ωστόσο, η συμμετοχή των ευρωπαϊκών ΙΤΕ στην ανάπτυξη ικανοτήτων σε χώρες εκτός ΕΕ μπορεί ταυτόχρονα να είναι σε ακαδημαϊκό επίπεδο ευεργετικό για τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και να αποτελεί μέρος της κοινωνικής ευθύνης τους. Η συνεργασία με ΙΤΕ σε χώρες που το έχουν περισσότερο ανάγκη, όπως τα κράτη που διανύουν μετασυγκρουσιακή περίοδο, και η δημιουργία εταιρικών σχέσεων με λιγότερο καλά εξοπλισμένα ιδρύματα, παρέχει στα ευρωπαϊκά ΙΤΕ την ευκαιρία να συμβάλλουν αποφασιστικά στην ανάπτυξη μιας συγκεκριμένης περιοχής, και κατ' αυτόν τον τρόπο να συνάψουν μια μακροπρόθεσμη στρατηγική σχέση με την περιοχή αυτό. Σε έναν ταχέως εξελισσόμενο κόσμο, οι ευκαιρίες αλλάζουν γρήγορα και οι σημερινές αναπτυσσόμενες χώρες θα αποτελέσουν τις αναδυόμενες οικονομίες του αύριο.

²² <http://chet.org.za/papers/higher-education-and-economic-development-review-literature>

²³ http://www.accesstosuccess-africa.eu/images/finalconference/eua_whitepaper_eng_web.pdf

Οι βασικές προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα κράτη μέλη είναι:

- η ενίσχυση της ικανότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της έρευνας, ώστε να αντιμετωπίζουν τις παγκόσμιες προκλήσεις με τη συμμετοχή τους σε διεθνείς εταιρικές σχέσεις και συμμαχίες με γνώμονα την καινοτομία·
- η αντιμετώπιση των υπολειπόμενων εμποδίων για την ανάπτυξη και την υλοποίηση προγραμμάτων κοινών/διπλών πτυχίων, τόσο σε θεσμικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, καθώς και η βελτίωση των διατάξεων για τη διασφάλιση της ποιότητας και της διασυνοριακής αναγνώρισης·
- η παροχή επιχειρηματικών και καινοτόμων προγραμμάτων σπουδών, συμπεριλαμβανομένων των μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων, και η δημιουργία διεθνών ευκαιριών κατάρτισης μέσω της συνεργασίας με τους εργοδότες από το εσωτερικό και το εξωτερικό της ΕΕ·
- η εξασφάλιση της συνοχής μεταξύ των στρατηγικών διεθνοποίησης και των πολιτικών αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ, εξετάζοντας τις αρχές ισότητας και οικειοποίησης από τη χώρα εταίρο· η χρήση των σπουδαστών, των ερευνητών και του προσωπικού από χώρες εκτός ΕΕ ως φορέων συνεργασίας με ΙΤΕ στις χώρες αυτές.

3. Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τα κράτη μέλη και τα ΙΤΕ τους είναι υπεύθυνα για τη μεταρρύθμιση των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και για τη στήριξη των στρατηγικών διεθνοποίησης. Η προστιθέμενη αξία της ΕΕ — σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και πλήρως σεβόμενη την αυτονομία των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης - ιδίως μέσω της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και το πρόγραμμα *Erasmus+* στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2014-2020 (ΠΔΠ)²⁴, είναι να εξασφαλίσει **ισχυρότερη υποστήριξη πολιτικής και οικονομικά κίνητρα για τις στρατηγικές διεθνοποίησης.**

Το πρόγραμμα *Erasmus+* για την περίοδο 2014-2020 θα προσφέρει σημαντικές επενδύσεις σε επίπεδο ΕΕ στους βασικούς τομείς των στρατηγικών διεθνοποίησης: διεθνής κινητικότητα, κοινά πτυχία, καθώς και διεθνείς εταιρικές σχέσεις συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης ικανοτήτων και της ανάπτυξης του προσωπικού σε οικονομικά αναδύμενες και σε αναπτυσσόμενες περιοχές του κόσμου. Το πρόγραμμα *Erasmus+*, με την ενσωμάτωση των εξωτερικών μηχανισμών, θέτει τέλος στον σημερινό κατακεραματισμό των διαφόρων υφιστάμενων εξωτερικών προγραμμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και έχει σκοπό να καταστήσει τις δράσεις της ΕΕ πιο ορατές, συνεκτικές και ελκυστικές.

Το πρόγραμμα πλαίσιο *Ορίζοντας 2020* για την έρευνα και την καινοτομία και τα στοιχεία του με εκπαιδευτικό προσανατολισμό — δράσεις *Marie Skłodowska-Curie* για την κινητικότητα των ερευνητών και το *Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIKT)* — θα ενισχύσει τον ρόλο και την εικόνα της Ευρώπης ως υψηλής ποιότητας και κοινωνικά υπεύθυνης παρόχου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και θα διαθέσει περισσότερα κονδύλια από στρατηγική άποψη τόσο για την εισερχόμενη όσο και για την εξερχόμενη κινητικότητα των σπουδαστών, των ερευνητών και του προσωπικού προς και από τρίτες

²⁴ Από τα μέσα του 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε τις προτάσεις της για ένα νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) για τον κύκλο του προϋπολογισμού της περιόδου 2014-2020.

χώρες. Μέσω των δράσεων *Marie Skłodowska-Curie* θα προσληφθεί το 20% περίπου του συνόλου των υποτρόφων «Μαρία Κιουρί» εκτός Ευρώπης, και θα προωθηθούν οι δεσμοί που βασίζονται στην έρευνα με εταίρους σε όλο τον κόσμο μέσω περιόδων κινητικότητας.

Προκειμένου να συμβάλει σε στρατηγικές διεθνοποίησης κατά την περίοδο 2014-2020 η Επιτροπή:

- Θα προσφέρει αυξημένη χρηματοδοτική στήριξη μέσω του νέου προγράμματος Erasmus+ στην κινητικότητα προς και από χώρες εκτός ΕΕ, που φθάνουν έως τους 135.000 σπουδαστές και προσωπικό· και θα επιτρέψει σε 15.000 ερευνητές εκτός ΕΕ να αρχίσουν ή να συνεχίσουν τη σταδιοδρομία τους στην Ευρώπη μέσω των «Δράσεων Marie Skłodowska-Curie» στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020»·
- Θα υποστηρίξει τις κοινοπραξίες διεθνών ΙΤΕ να αναπτύξουν κοινά μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα μέσω του Erasmus+ και των «Δράσεων Marie Skłodowska-Curie» αντίστοιχα, και θα παρέχει υποτροφίες υψηλού επιπέδου σε 60.000 πτυχιούχους·
- Θα στηρίζει στρατηγικές εταιρικές σχέσεις συνεργασίας και καινοτομίας, καθώς και σχεδόν 1.000 εταιρικές σχέσεις ανάπτυξης ικανοτήτων μεταξύ ΙΤΕ εντός και εκτός της ΕΕ.

Η συνεισφορά της ΕΕ θα επικεντρωθεί σε δύο στόχους πολιτικής που περιγράφονται κατωτέρω: αύξηση της ελκυστικότητας της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βελτιώνοντας την ποιότητα και τη διαφάνεια· και αύξηση της παγκόσμιας συνεργασίας για την καινοτομία και την ανάπτυξη μέσω εταιρικών σχέσεων, διαλόγου και ανάπτυξης ικανοτήτων.

3.1. Αύξηση της ελκυστικότητας της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τη βελτίωση της ποιότητας και της διαφάνειας

Για να βελτιωθεί η αναγνώριση των προσόντων που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να συμμετέχει στον διεθνή διάλογο για τις πολιτικές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με βασικές χώρες εταίρους και περιοχές ανά τον κόσμο. Θα ενθαρρύνει την καλύτερη κατανόηση των ευρωπαϊκών προτύπων και μέσων, όπως το ΕΠΕΠ, το πρόγραμμα Tuning, το ECTS, το συμπλήρωμα διπλώματος, το δίκτυο εθνικών κέντρων πληροφόρησης για την αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων (NARIC), καθώς και τον χάρτη *Erasmus*, για να ενισχυθεί η χρήση των εν λόγω ευρωπαϊκών μέσων και των δυνατοτήτων τους ως παγκόσμιων προτύπων. Ταυτόχρονα, η ΕΕ θα πρέπει να ενισχύσει αφενός τον διάλογο για τις πολιτικές και αφετέρου τη γνώση των εκπαιδευτικών συστημάτων και μέσων των χωρών εταίρων, μεταξύ άλλων, μέσω της διακυβερνητικής διαδικασίας της Μπολόνια, ως μέσου για την ανάπτυξη ευρωπαϊκών προτύπων και εργαλείων.

Εάν διεθνοποίηση σημαίνει αύξηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, απαιτείται στενότερη συνεργασία με ισοδύναμα συστήματα σε άλλες περιοχές του κόσμου για τη **διασφάλιση της ποιότητας** που θα καλύπτει την ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρονται στους μετακινούμενους εκπαιδευόμενους, τη διασφάλιση της ποιότητας του ακαδημαϊκού περιεχομένου των κύκλων μαθημάτων, και τη διασφάλιση της ποιότητας των κοινών σχεδίων και προγραμμάτων. Οι διαδικασίες διαπίστευσης των σπουδών θα πρέπει εξίσου να αποτελέσουν το αντικείμενο στενής συνεργασίας.

Με την αυξανόμενη σημασία της κατάταξης των πανεπιστημίων και του αντικτύπου τους στην πρόωθηση του σήματος και, επομένως, στην επιλογή του προορισμού σπουδών από

τους σπουδαστές, η Επιτροπή είναι υπέρ της ανάπτυξης ενός **εργαλείου διαφάνειας** ως εναλλακτικής λύσης και συμπληρώματος των παραδοσιακών κατατάξεων που εστιάζονται κυρίως στον τομέα της έρευνας. Η νέα πολυδιάστατη, παγκόσμια και με γνώμονα τις ανάγκες του χρήστη κατάταξη των ΙΤΕ «U-Multirank» θα δημοσιεύσει τα πρώτα αποτελέσματα στις αρχές του 2014. Από το 2016/17 την κατάταξη θα αναλάβει ανεξάρτητος οργανισμός. Η νέα προσέγγιση στην κατάταξη θα γνωστοποιήσει την ποικιλομορφία των προφίλ των ευρωπαϊκών ΙΤΕ, τα πλεονεκτήματα και τις ειδικότητες της διδασκαλίας και της έρευνας, και θα είναι ανοικτή στην επί ίσοις όροις συμμετοχή μη ευρωπαϊκών ΙΤΕ.

Το «U-Multirank» θα επιτρέψει στα ΙΤΕ να τοποθετηθούν σε διάφορους δείκτες όπως το διεθνές προφίλ τους, και να προσδιορίσουν συμπληρωματικούς εταίρους συνεργασίας με παρεμφερείς απόψεις· θα επιτρέψει στους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής, στα ΙΤΕ και στους σπουδαστές να διαβαθμίζουν μεμονωμένα ιδρύματα ή προγράμματα ανάλογα με το τι είναι το πιο σημαντικό για αυτούς. Αυξάνοντας τη διαφάνεια των προφίλ των ευρωπαϊκών ΙΤΕ θα διευκολυνθεί το «ταίριασμα» των αναγκών για τους δυνητικούς διεθνείς εκπαιδευόμενους ή ερευνητές και, με τον τρόπο αυτό, θα βοηθηθεί η ανάπτυξη της ελκυστικότητας ενός ευρύτερου αριθμού ευρωπαϊκών ΙΤΕ.

Αν η Ευρώπη επιθυμεί να παραμείνει πολύ ελκυστική ως προορισμός για τους διεθνώς μετακινούμενους σπουδαστές απέναντι στο αυξανόμενο πλαίσιο νέων περιφερειακών πόλων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, θα πρέπει να **ενισχύσει τις προσπάθειές της για την προώθηση της συνολικής συνειδητοποίησης για την υψηλή ποιότητα και την πλούσια πολιτιστική και γλωσσική πολυμορφία της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.**

Μέχρι σήμερα έχουν οργανωθεί διεθνείς εκστρατείες πληροφόρησης και προώθησης σε επίπεδο ΕΕ με παραδοσιακά μέσα όπως η συμμετοχή σε διεθνείς εμπορικές εκθέσεις σπουδών υπό την αιγίδα των προγραμμάτων «Σπουδές στην Ευρώπη», οι ιστότοποι και τα μέσα επικοινωνίας «Σπουδές στην Ευρώπη» και «Προορισμός: Ευρώπη»²⁵, μια σειρά εκθέσεων της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ασία και τη Λατινική Αμερική και δραστηριότητες στο πεδίο εφαρμογής του προγράμματος *Erasmus Mundus*. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τις εθνικές υπηρεσίες προώθησης και τα ενδιαφερόμενα μέρη ώστε να **συμπληρώνει τις εθνικές προσπάθειες ενημέρωσης και προώθησης** για σπουδές και τις δυνατότητες χρηματοδότησης, ιδίως στα κράτη μέλη με μικρότερη παρουσία διεθνών σπουδαστών, και θα προωθήσει την ευρωπαϊκή διάσταση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εκτός Ευρώπης με τη βοήθεια των αντιπροσωπειών της ΕΕ και των συμβούλων εκπαίδευσης και έρευνας στις πρεσβείες των κρατών μελών.

Τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν δημιουργήσει ιστότοπους-«σημεία ενιαίας εξυπηρέτησης» στα αγγλικά που παρέχουν πληροφορίες και βοήθεια στους σπουδαστές προγραμμάτων κινητικότητας ή στους ερευνητές. Οι εθνικοί ιστότοποι που αναγγέλλουν ευκαιρίες σπουδών ή εργασίας και χρηματοδότησης, π.χ. στη Φινλανδία και στις Κάτω Χώρες²⁶, συμπληρώνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί τις **πύλες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**²⁷ που προωθούν την προσφορά ευρωπαϊκής εκπαίδευσης και υποτροφιών σε όλους τους τομείς, επιπλέον της πύλης *EURAXESS*²⁸, η οποία απαριθμεί τις κενές θέσεις εργασίας στον τομέα της έρευνας, καθώς και συνδέσμους με διάφορες υπηρεσίες που προσφέρουν πρακτικές πληροφορίες για τη διαμονή σε διάφορες χώρες, συμβουλές μετανάστευσης και πληροφορίες που αφορούν την κοινωνική ασφάλιση. Η

²⁵ <http://ec.europa.eu/research/iscp/index.cfm?pg=destinationEurope>

²⁶ www.studyinfinland.fi; www.studyinholland.nl

²⁷ Π.χ. ec.europa.eu/education/study-in-europe; www.study-info.eu; www.distancelearningportal.eu

²⁸ ec.europa.eu/euraxess συμπεριλαμβανομένων των δικτύων *EURAXESS LINKS* που έχουν δημιουργηθεί για ερευνητές εντός και εκτός ΕΕ, στις Ηπα, την Κίνα, την Ιαπωνία, την Ινδία, τις χώρες ASEAN και τη Βραζιλία για την προώθηση της Ευρώπης ως ελκυστικού προορισμού για ερευνητές.

διαδικτυακή πύλη της ΕΕ για τη μετανάστευση²⁹ παρέχει εξατομικευμένη ενημέρωση τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών για τις διαδικασίες μετανάστευσης όσον αφορά σπουδαστές υπηκόους τρίτων χωρών. Οι καινοτόμες μέθοδοι θα χρησιμοποιούνται, για παράδειγμα, μέσω των σπουδαστών και ενώσεων αποφοίτων ενεργώντας ως πρεσβευτές και υποστηρικτές της ΕΕ για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και για τη χρήση των νέων μέσων επικοινωνίας προκειμένου να φθάσουν στο κοινό με ψηφιακή κουλτούρα στο οποίο απευθύνονται.

Τα δίκτυα αποφοίτων διεθνών εκπαιδευτικών προγραμμάτων θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως ένα πολύτιμο μέσο ήπιας διπλωματίας, ώστε να επηρεάσουν και να κερδίσουν νέα ακροατήρια με τρόπο που προωθεί τα συμφέροντα των μεμονωμένων κρατών μελών ή της ΕΕ συνολικά, και η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για να εντοπιστούν οι βέλτιστες πρακτικές.

Η Επιτροπή πρόκειται:

- να υποστηρίξει την αντιστοιχία των τίτλων, των ακαδημαϊκών μονάδων και των συστημάτων καταχώρισης μέσω της διεθνούς συνεργασίας και του διαλόγου·
- να βελτιώσει την ποιότητα της κινητικότητας μέσω ενός ενισχυμένου χάρτη Erasmus έως το τέλος του 2013, μεταξύ άλλων, με τις κατευθυντήριες γραμμές για τα ΙΤΕ για την αυτοαξιολόγηση και την παρακολούθηση·
- να προωθήσει την εφαρμογή του U-Multirank, του νέου πολυδιάστατου και διεθνούς εργαλείου κατάταξης για τα ΙΤΕ προκειμένου να ενισχύσει τη διαφάνεια, τη συγκρισιμότητα και τη συγκριτική αξιολόγηση μεταξύ των ΙΤΕ·
- να ενισχύσει τη συνεργασία με τις εθνικές ενώσεις αποφοίτων και τα γραφεία προώθησης μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και του συντονισμού κοινών δράσεων προκειμένου να προωθηθεί η Ευρώπη ως προορισμός σπουδών και έρευνας υψηλής ποιότητας (π.χ. εκθέσεις σπουδαστών και ο σχεδιασμός των εργαλείων της από κοινού προώθησης).

3.2. Αυξανόμενη παγκόσμια συνεργασία για την καινοτομία και την ανάπτυξη

Τα προγράμματα κοινών/διπλών πτυχίων αποτελούν μια ιδιαίτερα επιτυχημένη πτυχή των δραστηριοτήτων διεθνούς συνεργασίας της ΕΕ, βασιζόμενα σε διεθνή δίκτυα αριστείας για τη διδασκαλία, τη μάθηση και την έρευνα³⁰: τα κοινά προγράμματα Μάστερ θα υποστηριχθούν και θα αυξηθούν σε αριθμό στο πλαίσιο του *Erasmus+*. Τα κοινά αυτά προγράμματα, συμπληρώνοντας τα μάστερ και διδακτορικά **των κοινοτήτων γνώσης και καινοτομίας (ΚΓΚ) του ΕΙΚΤ**, θα εξασφαλίσουν εξαιρετική ποιότητα κατάρτισης με ισχυρή εστίαση στις δεξιότητες που απαιτούν οι μελλοντικοί εργοδότες. Η καινοτομία και οι διεθνείς ανταλλαγές μεταξύ των ΙΤΕ και των επιχειρηματικών εταίρων θα ενισχυθούν, και οι εκπαιδευόμενοι και ερευνητές θα έχουν την ευκαιρία να εργαστούν σε μια άλλη χώρα και να αποκτήσουν πείρα τόσο στον ακαδημαϊκό όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Με τη σειρά τους, οι «**Δράσεις Marie Skłodowska-Curie**», συμπεριλαμβανομένων των κοινών διδακτορικών, των καινοτόμων δικτύων κατάρτισης και των ευρωπαϊκών βιομηχανικών διδακτορικών, θα βοηθήσουν τα ΙΤΕ να προωθήσουν ερευνητικούς δεσμούς με εταίρους σε ολόκληρο τον κόσμο και θα ενισχύσουν το τρίγωνο γνώσης μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των επιχειρήσεων και της έρευνας.

²⁹ <http://ec.europa.eu/immigration/>

³⁰ www.iie.org/en/Research-and-Publications/Publications-and-Reports/IIE-Bookstore/Joint-Degree-Survey-Report-2009

Ομοίως, οι **συμμαχίες γνώσης** στο πλαίσιο του *Erasmus+* θα προωθήσουν την καινοτομία και θα ενισχύσουν τους δεσμούς μεταξύ εργοδοτών και συμμετεχόντων ΙΤΕ και σε διεθνές επίπεδο.

Ο **διάλογος διαμόρφωσης πολιτικής** αποτελεί ανταλλαγή μεταξύ συστημάτων με χώρες εκτός ΕΕ ή περιφέρειες σχετικά με τις κοινές προκλήσεις. Επικεφαλής από ευρωπαϊκής πλευράς είναι η Επιτροπή και έχει διάφορους στόχους, ανάλογα με τους διεθνείς εταίρους: ο διάλογος θα πρέπει να ενισχυθεί ως ευέλικτο μέσο για τη συνεργασία και την ήπια διπλωματία. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα προωθήσει την αμοιβαία μάθηση, την ανάπτυξη ικανοτήτων και στις δύο πλευρές και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών στο πλαίσιο των εν λόγω διαλόγων, μεταξύ άλλων με τη συμμετοχή βασικών εμπλεκόμενων φορέων· θα βοηθήσει τους εταίρους να αξιοποιήσουν καλύτερα τις δυνατότητες για την ανταλλαγή αυτή που προσφέρουν τα νέα προγράμματα της ΕΕ. Ο διάλογος διαμόρφωσης πολιτικής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με διεθνείς εταίρους θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με τις εξωτερικές προτεραιότητες της ΕΕ και θα πρέπει να λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο των υφιστάμενων δομών συνεργασίας, όπως η στρατηγική για τη διεύρυνση, η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας (για παράδειγμα στο πλαίσιο της ανατολικής εταιρικής σχέσης), ή τις διάφορες (πολυτομεακές) συμφωνίες εταιρικών σχέσεων με αναδυόμενες ή βιομηχανικές χώρες, όπως ο διαπροσωπικός διάλογος υψηλού επιπέδου μεταξύ ΕΕ και Κίνας, ο διάλογος εκπαίδευσης και επιμόρφωσης εντός της ΕΕ και η στρατηγική εταιρική σχέση με τη Βραζιλία και οι κοινοί χώροι ΕΕ-Ρωσίας.³¹

Οι **διεθνείς εταιρικές σχέσεις για την ανάπτυξη ικανοτήτων** θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την υποστήριξη χωρών μη μελών της ΕΕ στη βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τις προσπάθειες εκσυγχρονισμού και διεθνοποίησης που καταβάλλουν για την προετοιμασία του εδάφους για μελλοντικές ακαδημαϊκές και ερευνητικές συνεργασίες, για την αντιμετώπιση διασυνοριακών θεμάτων και την ανάπτυξη καλύτερης γνώσης των τοπικών αγορών.

Η Επιτροπή θα ενισχύσει την **τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής** στον τομέα της διεθνούς εκπαίδευσης, και θα εξασφαλίσει ότι οι πολιτικές βασίζονται σε σύγχρονες γνώσεις που σχετίζονται με τη διασυνοριακή παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, υπάρχει ανάγκη για βελτίωση της συλλογής δεδομένων όσον αφορά τους διεθνείς εκπαιδευόμενους, τις ροές κινητικότητας ερευνητών και προσωπικού, καθώς και τη διεθνή ακαδημαϊκή συνεργασία. Νέα εργαλεία συνεργασίας όπως το ΑΕΠ θα απαιτήσουν στενή παρακολούθηση για την κατάλληλη εκτίμηση του αντικτύπου στους σπουδαστές και τους φορείς παροχής μάθησης. Κατά την επιδίωξη των στόχων αυτών, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τις εθνικές και διεθνείς αρχές για τον εντοπισμό και την κάλυψη των κενών γνώσης μέσω της έρευνας, της συλλογής και της ανάλυσης στατιστικών στοιχείων, και του διαλόγου με τους εμπειρογνώμονες του τομέα από την ΕΕ και εκτός αυτής.

³¹ ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/doc/china/joint12_en.pdf

Η Επιτροπή πρόκειται:

- να επιδιώξει διμερή και πολυμερή πολιτικό διάλογο με βασικούς διεθνείς εταίρους·
- να προαγάγει το ΕΙΤ και τις ΚΓΚ για τη στήριξη της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της καινοτομίας, ώστε να αντιμετωπιστούν οι κοινωνικές προκλήσεις, σε συνδυασμό με άλλες ενωσιακές και εθνικές δραστηριότητες στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας·
- να ενδυναμώσει την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής στον τομέα της διεθνούς εκπαίδευσης μέσω της έρευνας, της συλλογής και της ανάλυσης των στατιστικών στοιχείων και του διαλόγου με τους εμπειρογνώμονες·
- να υποβάλει, το φθινόπωρο του 2013, μια πρωτοβουλία για την προώθηση της ψηφιακής μάθησης και της καλύτερης χρήσης των ΤΠΕ και των ΑΕΠ στην εκπαίδευση.

4. ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Η παρούσα ανακοίνωση αποσκοπεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», βοηθώντας τα κράτη μέλη και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΤΕ) να αναπτύξουν στρατηγικές και εταιρικές σχέσεις που θα επιτρέψουν στην Ευρώπη να αντιμετωπίζει πιο αποτελεσματικά τις παγκόσμιες προκλήσεις.

Οι ολοκληρωμένες στρατηγικές διεθνοποίησης θα είναι επιτυχείς μόνο αν είναι το αποτέλεσμα συνεργατικής προσπάθειας. Κατά τη σύνταξη των προτάσεων αυτών, η Επιτροπή διαβουλευτήκε ανεπίσημα με ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των βασικών οργανώσεων που εκπροσωπούν τα ΙΤΕ, εργοδοτών, σπουδαστών και δικτύων αποφοίτων, εμπειρογνομένων του τομέα, καθώς και εκπροσώπων υπουργείων παιδείας εντός και εκτός ΕΕ. Θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται με αυτούς τους ενδιαφερόμενους φορείς και θα συμπεριλάβει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα άλλα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της ΕΕ ώστε να προωθήσουν περαιτέρω την πρωτοβουλία αυτή και την ομάδα παρακολούθησης της Μπολόνια για την εφαρμογή των προτεινόμενων δράσεων.

Η ανάπτυξη και η παρακολούθηση των πολιτικών προσανατολισμών και των δράσεων που προτείνονται στο τέλος κάθε τμήματος στην παρούσα ανακοίνωση θα διασφαλίζεται με τους μηχανισμούς υλοποίησης των προγραμμάτων *Erasmus+* και *Ορίζοντας 2020*· την κατάρτιση κοινών εκθέσεων για το στρατηγικό πλαίσιο ευρωπαϊκής συνεργασίας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (ΕΚ 2020)· τις διατάξεις διακυβέρνησης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και την ετήσια έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην ΕΕ· καθώς και τη διαδικασία της Μπολόνια και τον διάλογο διαμόρφωσης πολιτικής με τους κυριότερους διεθνείς παράγοντες.